

**DIARI DE SESSIONS DE LA
COMISSIÓ NO PERMANENT D'ESTUDI EN MATÈRIA
DE PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DELS RECURSOS
HÍDRICS
DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS**

DLPM 99.99.99

Fq.Con.núm. 33/27

X legislatura

Any 2022

Núm. 12

**Presidència
Del Sr. Damià Borràs i Barber**

Sessió celebrada dia 26 d'octubre de 2022

Lloc de celebració: Seu del Parlament

SUMARI

Compareixença del Sr. Jordi Giménez i García, geòleg, cap de secció del Servei d'Aigües Subterrànies de la Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears, per tal d'exposar la seva visió i opinions sobre la matèria pròpia de la Comissió no permanent d'estudi en matèria de planificació i gestió dels recursos hídrics, especialment en aquelles qüestions més relacionades amb l'àmbit propi de la seva actuació..... 150

EL SR. PRESIDENT:

Bona tarda, senyors diputats i senyores diputades. Si els sembla bé començaríem la sessió d'avui i, en primer lloc, els demanaria si es produeixen substitucions.

LA SRA. BENLLOCH I BOTTINI:

Sí, bona tarda, Helena Benlloch substitueix Joan Ferrer.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies.

Compareixença del Sr. Jordi Giménez i García, geòleg, cap de secció del Servei d'Aigües Subterrànies de la Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears, per tal d'exposar la seva visió i opinions sobre la matèria pròpia de la Comissió no permanent d'estudi en matèria de planificació i gestió dels recursos hídrics, especialment en aquelles qüestions més relacionades amb l'àmbit propi de la seva actuació.

Passam a l'únic punt de l'ordre del dia d'avui, relatiu a la compareixença del Sr. Jordi Giménez i García, geòleg, cap de secció del Servei d'Aigües Subterrànies de la Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears, per tal d'exposar la seva visió i opinions sobre la matèria pròpia de la Comissió no permanent d'estudi en matèria de planificació i gestió dels recursos hídrics, especialment en aquelles qüestions més relacionades amb l'àmbit propi de la seva actuació professional.

El desenvolupament de la sessió s'ajustarà a les regles establertes a la Resolució de Presidència reguladora de les compareixences previstes als apartats tercer i quart de l'article 46 del Reglament del Parlament.

Començam així la compareixença i per tal de fer l'exposició oral té la paraula el Sr. Jordi Giménez i García per un temps màxim de trenta minuts. Quan vulgui, Sr. García..., Giménez, perdó.

EL SR. CAP DE SECCIÓ DEL SERVEI D'AIGÜES SUBTERRÀNIES DE LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS (Jordi Giménez i García):

Bon dia, jo he preparat una exposició, bé, ja han dit que som geòleg de la Direcció General de Recursos Hídrics, he treballat vint anys al Servei d'Estudis i Planificació, que el que faig és recopilar dades i veure l'estat de les masses, i ara fa un mes i mig que som a Aigües Subterrànies, també dintre de la Direcció General de Recursos Hídrics.

He mirat la resta de compareixents que han vingut i, bé, més o menys ho han explicat tot, però jo més o menys, bé, total que segurament explicaré coses que ja us han explicat, però, bé, així repassarem.

El nom que li he posat és *Estat i disponibilitat de les masses d'aigua de les Illes Balears*. En principi, bé, tots sabem

que les característiques climàtiques de les Balears són dolentes des del punt de vista de l'aigua, perquè tenim estius molt calorosos, plou poc i, a més, tenim moltes irregularitats, heterogeneïtats dintre de tot el territori, és a dir, hi ha zones de l'arxipèlag on plou més de 1.000 mil·límetres cada any i zones que són sots-desèrtiques, com Campos que arriba a 400, o Formentera també, que es troben al voltant de 400. Llavors, hi ha molta varietat, per tant, això fa que tinguem molta diferència climàtica.

I també una cosa característica del clima de les Balears i del Mediterrani, en general, és que tenim sequeres, períodes de sequera que són recurrents, i aquestes no se sap mai quant duraran i teòricament els entesos en canvi climàtic diuen que aquestes sequeres potser que incrementin la seva durada i freqüència en el temps.

Bé, aquí tenim un mapa de les precipitacions on es veu que a la Serra de Tramuntana hi ha llocs que hi plou més de 1.000 mil·límetres i a altres bandes, doncs, no arriben a 400 mil·límetres, és a dir que hi ha molta diferència d'una banda a l'altra.

Una mica aquí us he posat quatre coses sobre les sequeres: són freqüents, es poden allargar diversos anys, i tenim dos tipus de sequera, que nosaltres podem parlar d'una sequera meteorològica, que seria quan no plou, i sequera hidrològica, que seria quan ens falta aigua; és a dir, nosaltres podem trobar-nos a una zona on no plou mai, però tenim un riu al nostre costat que ens dona aigua, per tant, sempre tindrem... no tindrem mai una sequera hidrològica, sinó que tindrem sempre aigua.

En el nostre cas, la sequera meteorològica sol traduir-se en una sequera hidrològica, tot i que no és tant la correlació més directa, és a dir, quan deixi de ploure no deixem de tenir aigua tot d'una, sinó que passa un temps fins que els aqüífers es buiden. Llavors, quan torna a ploure, quan s'acaba la sequera tots els aqüífers poden recuperar-se, sempre i quan traïem manco aigua de la que entra.

Bé, una altra característica de les Balears és la seva geologia o hidrogeologia, són unes zones d'unes... els materials de les Balears són, pràcticament tot, materials de tipus carbonatats i aquests materials carbonatats es caracteritzen per formar-se carstificacions, és a dir, es dissolen i formen forats i formen avencs i conductes. Aquesta característica de la carstificació fa que els aqüífers càrstics siguin diferents d'un aqüífer normal, que seria un aqüífer granular que en diuen; és a dir, els aqüífers típics són els aqüífers que hi ha a un delta d'un riu, que estan tot sediments i l'aigua està dintre dels sediments i tota l'aigua està distribuïda de manera homogènia al llarg de tot l'aqüífer. Aquí no, aquí els aqüífers de les Balears, molts estan formats, tenen fractures i l'aigua s'acumula en aquestes fractures i aleshores l'aigua circula de manera molt ràpida; és a dir que tenim poca capacitat de regulació i, tot d'una quan plou, s'omplen i, de seguida, es buiden. Per tant, tenim un problema afegit, que són uns aqüífers dolents, difícils de gestionar.

Aquí, us he posat uns mapes de les Balears, aquí, a Menorca, on tenim diferents masses d'aigua, i veiem que la part

del sud de Menorca doncs té uns materials carbonatats que són permeables, mentre que la part més del nord, doncs no és permeable i té poca aigua subterrània.

A Mallorca, hi ha una mica de diferència entre la Serra de Tramuntana i el Raiguer, però, bé, en principi a Mallorca la gran majoria dels afloraments de les roques que afloren són roques que són permeables, menys a la part del Pla, on és prou impermeable, tot i que a sota d'aquestes roques impermeables hi podem trobar aigua, també.

I a Eivissa, doncs, és prou semblant a Mallorca, dominen també els materials carbonatats i una mica els materials al·luvials.

Jo no sé com vaig de temps... Ah, ho tens aquí posat... Perfecte. No, no, és que, ja et dic, he preparat moltes diapositives i no crec que tenguí temps.

El Servei d'estudis i planificació, que és allà on feia feina -que ara no n'hi faig- es dedica o un dels seus principals objectius és planificar -com diu el seu nom- i fer estudis, i els estudis, per poder planificar, ens fan falta dades, i les dades de les quals nosaltres obtenim, és a dir, la Direcció General de Recursos Hídrics obté són dades de profunditat de les aigües subterrànies i de qualitat d'aquestes aigües subterrànies.

A part, des que va entrar la Directiva marc de l'aigua, també tenim les aigües superficials, que estam obligats a fer un seguiment d'aquestes aigües superficials, que serien els torrents, serien les zones humides, les masses de transició, que en diuen, i les zones costaneres, que és la franja costanera al voltant dels territoris.

En aquestes aigües superficials el que s'ha de fer és un estudi de l'estat ecològic, d'acord? Llavors el Servei d'Estudis el que fa també, en aquest cas no ho fem nosaltres directament perquè no tenim cap expert en aquest tema, sinó que en això normalment es contracta algú que et fa l'estudi d'una sèrie d'estacions o de punts de mostreig i et diu si està bé o malament, en funció d'uns criteris.

La resta de coses, tot el que sigui referent a aigües subterrànies, doncs, ho assumeix el Servei d'Estudis i Planificació. Les dades que recollim d'aigües subterrànies, per exemple, les profunditats dels nivells, ens serveixen també per fer una estimació de l'índex de sequera que cada mes s'avalua i ens diu els nivells de sequera que tenim, si ens trobam en prealerta, si ens trobam normals o si ens trobam en alerta; això cada mes es fa i s'agafen tota una sèrie de pous de totes les Balears i es mira la profunditat d'aquesta aigua i, en funció de la mitjana històrica i de la profunditat, sabem si està per sobre o per sota de la meitat, de la mitjana, i això ens diu si ens trobam bé o malament; és a dir, quan ens trobam per sota de la mitjana tenim sequera, entre cometes, i si ens trobam per sobre de la mitjana estam bé. Fem una estadística entre tot i ens dona un resultat, i això és el que fem cada mes.

I amb aquestes dades de profunditat de les aigües i de qualitat, cada sis anys fem una planificació, és a dir, fem un pla hidrològic i el que fem és recollir totes les dades que hi ha en aquest període d'aquests sis anys, i mirem com està: si ha

millorat, si ha empitjorat, si ha pujat, si ha baixat, si la qualitat és millor o pitjor; però això només ho fem cada sis anys, no ho fem de manera constant.

Bé, per fer la planificació, a part de les dades nostres pròpies, que serien aquestes que agafem al camp, ens fan falta dades de gent externa, és a dir, per exemple, dades de les extraccions que els ajuntaments o que els gestors de proveïment urbà fan, aquestes dades, doncs, ens les envien, la majoria d'ajuntaments ens envia les dades, i nosaltres les recopilem, i llavors també fem unes estadístiques dels consums de cada municipi, de les pèrdues que tenen a la xarxa.

Després, també, com a mínim una vegada per cicle hidrològic, el que fem és recollir totes les dades possibles sobre l'agricultura per saber quina quantitat d'aigua fan servir. I bé, fem una sèrie de càlculs, amb estimacions, des de les zones cultivades i altres fonts.

Després, també, consultem dades, com pot ser l'IBESTAT, totes les dades del cadastre, creixements, tota la quantitat de gent que som per fer estimacions de com -o bé, de fet, ja les fan ells- de com evolucionarà, si creixerem o no.

També tenim dades climàtiques, que en aquest cas ens les cedeix l'AEMET, que també ens serveixen per calcular uns índexs de sequera meteorològica, que fem només un pic cada any i les pengem també a internet.

I, després altres estudis, geològics o hidrogeològics o ecològics o climàtics, qualsevol estudi que ens pugui aportar informació sobre el nostre territori, doncs, a nosaltres ens interessa i tenim, de fet, al Servei d'Estudis hi ha una biblioteca que té prou informació i hi ve gent de tant en tant a consultar.

Bé, aquí tenim, per exemple, una diapositiva on hi ha una xarxa de control d'aigües subterrànies de la profunditat, és a dir, el que anomenem piezometria. Us he posat el número de pous, això pot variar però aproximadament el nombre de pous que hi ha a Mallorca, on es mira la profunditat de l'aigua, són uns 300; a Menorca són uns 45; a Eivissa, uns 40; i a Formentera, uns 20; és a dir, uns 400 a totes les Balears. I al costat us he posat una estadística de més o menys els punts per quilòmetre quadrat que hi hauria a cada una d'aquestes illes.

Bé, si us mireu la distribució a Mallorca, doncs, és prou irregular, hi ha zones que està ple i hi ha zones que no hi ha res, no n'hi ha cap, això és perquè les zones on està molt ple són zones que es van estudiar molt en els anys 70 i 80, es van estudiar, es van fer molts de sondatges, perquè eren les zones que tenien més aigua i és allà on es va estudiar més, i es varen fer molts pous. Mentre que, a la zona del Pla és una zona on clàssicament no hi ha hagut mai molta aigua i, bé, de fet al mapa d'abans ja heu vist que hi havia poca aigua, i ja veiem que hi ha pocs punts de control. A Menorca, veiem que els punts estan distribuïts, bàsicament tots a la part sud, que és el Migjorn, que és on hi ha l'aquífer més gros. I, a Eivissa, doncs, estan més o menys repartits.

A partir de les dades d'aquests pous podem construir gràfiques on es veu l'evolució d'un nivell piezomètric. A aquesta primera tenim l'evolució de l'aquífer de les Fonts

Ufanes, allà a Crestatx, el que veiem en aquest aquífer és que en poc temps pot pujar uns 50 metres; és a dir, hi ha aquífers que es mouen dos pams o dos metres en tota la seva història i altres que amb cinc minuts poden pujar diversos metres. I això, aquests que puguen tan ràpid, són característics de zones càrstiques.

Aquí tenim l'oscil·lació d'un aquífer de la zona de Llubí, d'un pou, aquí el que veiem és que l'oscil·lació d'aquest pou amb aquests 50 anys, pràcticament, d'història doncs no ha arribat a moure's més de 5 metres amunt/avall, és a dir que aquest és mou molt a poc a poc, no varia gaire la seva profunditat.

Aquest seria un pou d'Eivissa que en aquest cas també té una variació de profunditat relativament alta, pot arribar a estar a 70 metres i després estar a 20, és a dir, 50 metres de diferència.

Això seria un pou de Ciutadella, a Sant Joan de Missa, doncs aquest també veiem que és mou poc a poc, és a dir, és la variació que hi ha en aquests anys, en aquests 30 anys d'història que tenim aquí, doncs són de 4 metres de diferència: com a màxima està a 26 i com a mínima està a 23.

Després tenim un altre exemple, que és S'Estremera, que a aquest veiem que també hi ha una variació de profunditat molt important, pot arribar a estar a més de 160 metres de profunditat i de vegades està a 40, és a dir la seva alçada varia més de 100 metres al llarg de tota la història.

Bé, aquí en tenim un altre, a Formentera. A Formentera la variació és mínima, veiem que la cota aquí, aquest pou no s'ha mogut 1 metre en tot el registre que nosaltres tenim.

I, bé, llavors, el que dèiem, amb les dades que ens dona l'AEMET nosaltres construïm o fem una estadística de veure la sequera -sequera meteorològica-, fem unes gràfiques que actualitzam cada any i les deixem a internet, que tothom les pot consultar. I, bé, el que veiem, aquesta gràfica el que ens diu és com ha estat l'any anterior al qual estam, perquè això sempre..., a principis del 2022 vam fer la del 2021, d'acord?, sempre anem endarrerits, per entendre'ns. Però, bé, en principi el que ens ensenya és, quan hi ha diversos períodes de sequera, diversos anys seguits que la pluja és inferior a la mitjana, doncs, tindrem problemes amb l'aigua.

Això seria el d'Eivissa, que també veiem que hi ha èpoques que plou molt i altres que plou poc, i bé, són estadístiques que nosaltres fem amb les dades d'AEMET.

I amb aquestes dades de les profunditats de l'aigua, el que fem és l'estadística de l'estat de la sequera que hem dit abans, i això, el que fem és: donem en tant per 1, en lloc de tant per cent, és tant per 1, és el mateix, de l'estat, és a dir, quan està per sobre de 0,5 vol dir que està bé, que està amb normalitat, i quan està per sota de 0,5 està malament, comencem a estar malament; si estem entre 0,5 i 0,3, estem en prealerta, i si estem entre 3 i 0,3 i 0,15 estem en alerta, i, per sota del 0,15 doncs ja estem en emergència.

Això seria a Menorca, aquí a Menorca el que veiem és que als anys 80 els nivells estaven molt alts, van començar a baixar prou, perquè hi va haver una època prou seca, i a principis del segle XX es va estabilitzar i més o menys ha anat aguantant, pujant i baixant, és a dir, estem més o menys en el límit.

Aquí tenim la (...) de demanda d'Eivissa, que aquesta veiem que és molt més variable, puja i baixa molt més, de sobte pot estar a 0,8 i estar a zero coma... quasi, quasi a emergència, eh?, cadascun..., bé, en principi, la variabilitat el que ens diu és que els aquífers són més grossos o més variables també.

I després, també fem una estadística amb els embassaments, amb les dades que ens dona EMAYA. Bé, aquí el que podem veure en aquesta gràfica dels embassaments el que es veu és que fins a principis del segle XXI els embassaments arribaven a estar en emergències, és a dir que quasi quasi els buidaven, mentre que a partir del segle XXI, doncs, com que hi ha hagut altres alternatives, l'aigua dessalada o altres fonts, doncs els embassaments no han arribat mai a estar per sota de prealerta; és a dir, EMAYA sempre intenta tenir una reserva d'aigua dolça.

D'acord, aquí tenim la xarxa de control de qualitat, veiem que té més o menys els mateixos punts, però, bé, això intenta estar més distribuït. Els pous de qualitat són pous que tenen bomba, lògicament, i molts són pous dels ajuntaments o, bé, pous d'un pagès o pous de particulars, mentre que els piezòmetres, que hem vist abans, molts són pous que només serveixen per mesurar la profunditat de l'aigua.

En aquests també, doncs, hi anem cada cert temps, cada mes, cada tres mesos, cada sis mesos, a alguns cada any, agafem una mostra i mirem quines qualitats té, sobretot els nitrats i els clorurs. I amb aquestes dades podem construir unes gràfiques que ens indiquen com evoluciona la salinitat, aquí, per exemple, a l'aquífer del Pont d'Inca tenim diversos pous des dels anys setanta, doncs, com hi ha hagut moments que l'aquífer ha arribat a estar en uns nivells de clorurs de 2.500, que això vol dir que és 10 vegades més del que permet la llei, per beure, i ara estariem al voltant de 500, que estar encara per damunt de 250, que és el límit de potabilitat, però, bé, ha baixat prou.

Això sobretot és perquè no s'ha tret tanta d'aigua d'aquest aquífer i també pel fet que va ploure moltíssim en els anys des del 2008 fins al 2010, això va fer baixar els clorurs a gran part dels aquífers.

Aquí tenim un estudi, unes gràfiques que ens indiquen com han evolucionat els nitrats a la zona de Sa Pobla. Veiem que a grans trets baixen, és a dir que cada vegada estem millor, tot i que es va arribar a estar a 350, 300, i ara estariem al voltant de 100, 150, i el límit són 50, és a dir, encara estem tres vegades per sobre d'on hauríem d'estar. Això són pous concrets, hi ha pous que estan bé i altres que no estan tan bé.

Bé, això es, per exemple, és una gràfica dels clorurs de Formentera, d'un pou, i veiem que sempre estan per sobre dels 500, això ens diu que aquesta aigua és salada, no és molt, molt, salada, però el mínim que ha estat a l'any 2013 és a una mica

menys de 500, i ha arribat a estar a 3.000 de clorurs, és a dir que té prou sal, perquè és un aquífer petit i no és gaire bo.

Aquí, ara, una mica els problemes que tenim a les Balears, més o menys tots els sabem, però es poden resumir en qualitat, problemes de si és bona o dolenta l'aigua, i en quantitat, si tenim aigua o no en tenim.

De qualitat, tenim dos tipus de problemes: que seria la contaminació difusa, que en diem, que és aquella que està repartida per un territori gran, és a dir que no està concentrat en una zona, i llavors aquí tendríem dos tipus de contaminacions, que serien les associades a la intrusió de l'aigua de mar del continent i l'associada a les zones de reguiu.

La primera, és a dir, l'aigua de mar el que provoca són les aigües amb clorurs i la segona provoca que l'aigua tingui nitrats, de vegades poden tenir pesticides i altres substàncies, però aquí a les Balears no n'hem trobades pràcticament perquè l'activitat agrícola ara mateix és prou residual. Mentre que la contaminació puntual afecta zones concretes i sol estar associada a un abocament d'una substància contaminant, ja sigui sense voler o a posta, o urbanitzacions que no tenen clavegueram o les aigües depurades que no estan tan ben depurades, tot això provoca que hi hagi com punts negres i aquests punts negres ajuden també a contaminar.

Aquesta contaminació puntual... normalment té també contaminació per nitrats i altres substàncies, bé, que són més perilloses.

I respecte de la quantitat, també ho sabem més o menys, aquí a les Balears som un territori limitat, a l'últim segle la població s'ha duplicat o triplicat i això fa que tinguem cada vegada més demanda d'aigua i, a més, a l'estiu encara som més gent i tècnicament més aigua quan tenim menys disponibilitat i el que tenim, doncs, és que els aquífers estan sobreexplotats.

Bé, aquí tenim una gràfica que ens diu com creix la població des del segle XIX. Veiem que ara tenim més d'1 milió de persones i en els anys seixanta no arribàvem ni a mig milió, hem doblat la població en quaranta anys.

I aquí tenim una gràfica de l'IBESTAT que ens indica les diferències que hi ha entre estiu i hivern a les Balears. A l'hivern... bé, això és fins al 2018, crec que era, però aquí podem arribar a ser fins a 2 milions, i a l'hivern, quan som només els d'aquí, per atendre'ns, els de les Balears, doncs no arribem a ser 1 milió i poc. Això fa que la quantitat d'aigua que necessitem cada vegada sigui molt diferent.

Aquí tenim una imatge de la intrusió salina, el que tenim és que l'aigua dolça sempre és menys densa que l'aigua salada i es troba a sobre i llavors, si nosaltres traïem aquesta aigua dolça, l'aigua salada empeny cap a dintre i contamina de cada vegada més endins. A més, si nosaltres fem pous propers a la costa, això fa que aquest procés d'intrusió sigui més ràpid.

Aquí tenim una imatge, que quan anem a l'escola els ho posem, aquí no hi ha pintat res més que els pous que estan informatitzats i veiem que tothom per reconèixer l'illa de Mallorca, la de Menorca, la d'Eivissa i la de Formentera, és a

dir que hi ha milers de pous a les nostres illes. Només no hi ha pous on no hi ha ningú, és a dir, si no hi ha gent, no hi ha pous, però allà on hi ha una casa hi ha un pou, pràcticament. I això són els pous que estan informatitzats, que n'hi ha prou més que no són a la base de dades.

Aquí tenim la mateixa imatge amb el territori a sota.

Aquí us he posat una estadística dels pous autoritzats, això és del 2018, n'hi havia 28.000 que estaven informatitzats, és a dir que estaven situats damunt d'un mapa, treien uns 250 hectòmetres autoritzats i la disponibilitat, és a dir, la quantitat d'aigua que tenim disponible teòricament és de 320, és a dir que encara podríem dir que al conjunt de les Balears en tenim suficient, el que passa és que si mirem illa a illa veiem, doncs, que a Menorca, per exemple, en tenim 27 d'utilitzats i de disponibles, teòrics, això sempre són teòrics, són 18; per tant, a Menorca traïem..., hem autoritzat..., això no vol dir, que això estigui autoritzat s'estigui traient, eh?, això és el que està damunt un paper, molts d'aquests són pous de reguiu antics que tenen molt de volum i no és cert, però, bé, sigui com sigui, el volum que està autoritzat per treure..., és a dir, si tothom es posés a treure el que pot treure deixariem la terra seca, d'acord?

I després la densitat de pous aquí al final.

Una de les coses que fem quan hem de fer la planificació és fer un balanç hídric d'un aquífer, el que fem és veure quanta aigua entra i quanta aigua surt. L'aigua que entra la podem estimar amb la quantitat de precipitació i les característiques del terreny, si tenim vegetals o no, doncs ens permetrà que l'aigua entri més o menys ràpida, la roca si és una roca carstificada doncs l'aigua anirà més ràpida també.

Després tenim..., a un aquífer, sempre fem un balanç d'un aquífer, hi ha aquífers que es troben un al costat de l'altre i llavors entre ells una aigua passa cap a l'altra, és a dir, hi ha una transferència d'un aquífer a un altre.

I després tenim tots els retorns de les aigües antròpiques, és a dir, quan nosaltres reguem una part d'aquesta aigua pot retornar cap a l'aquífer o quan tenim una canonada d'aigua depurada o d'aigua neta, aquesta canonada pot tenir pèrdues i aquestes pèrdues poden acabar a l'aquífer. Això també ho comptabilitzem i fem un conjunt d'entrades.

I després tenim un conjunt de sortides. Les sortides són les aigües d'aquest aquífer que se'n puguin anar cap a un altre, les descàrregues naturals d'aquest aquífer cap a la mar o cap a les zones humides o torrents, i les urgències i les fonts, i llavors les extraccions antròpiques que seria l'aigua que hem extret d'un pou.

Aleshores per cada massa d'aigua, el que fem és intentar veure quanta aigua entra en una mitjana d'uns sis anys de planificació i quanta aigua surt en aquell mateix període. Llavors tenim la disponibilitat, és a dir, sabem si entra més aigua de la que surt o si traïem més aigua de la que entra. És a dir, llavors, l'estat quantitatiu d'una massa el sabem en comparar la disponibilitat, és a dir, quanta aigua tenim disponible, i després si nosaltres traïem més aigua de la que

tenim disponible. Per entendre'ns, quan plou entra l'aigua dins l'aqüífer i això ens dona 10, nosaltres calculem, estimem que aquell aqüífer està en contacte amb el mar i, per tant, se n'han d'anar 4 cap al mar, perquè si no la intrusió marina ens afectarà. Per tant, d'aquests 10 que entren només ens en queden 6. Si, a més, tenim una zona humida que necessita un hectòmetre, per dir qualque cosa, doncs, ara només en queden 5, per tant, de disponibles només ens en queden 5. D'aquests 5, si nosaltres en traiem 5 traiem el cent per cent de l'aqüífer, per tant, el sobreexplotem, i si en traiem un 80%, és a dir, de 5 si en traiem 4, doncs ja ens trobam en risc d'explotar, de sobreexplotar aquest aqüífer.

Aleshores, el Pla hidrològic el que fa és dir: tots aquells aqüífers dels quals traiem més del 80% es troben malament, es troben en risc de ser sobreexplotats.

L'estat qualitatiu és diferent perquè l'estat qualitatiu és més fàcil, entre cometes, perquè tu tens una sèrie de pous que tenen una quantitat de sals, si aquest contingut en sals és superior al límit de potabilitat, bé, al 75% del límit, doncs, ens diu que l'aigua, bé, que està en mal estat. I això ho fem amb totes les masses.

Bé, veig que m'estic..., queda molt d'això, però, va, és igual. Aquí us he posat un mapa on es veuen els diferents estats quantitius.

Des de l'entrada de la Directiva marc de l'aigua, doncs, hem passat a controlar també o a haver d'estudiar les aigües superficials. Aquí tenim la xarxa de control de les aigües superficials. Vegeu que hi ha punts de control, estacions de control al mar i estacions de control al continent, el continent és per a torrents o per a les zones humides i el mar doncs per a les masses costaneres.

Amb això, com he dit abans, amb una gent que hi domina, perquè nosaltres de moment no tenim suficient..., bé, no en sabem i contractem gent que en sap, ens prenen les mostres i ens diuen quin estat té. Bé, veiem que n'hi ha unes quantes que estan malament i unes quantes que estan...,bé, que les aigües costaneres estan força bé, però les continentals estan prou perjudicades.

Bé, estam a punt d'acabar, al final us he posat una sèrie de taules perquè es vegi una mica els usos que fem de l'aigua a les Balears. Totes aquestes dades, com dic, són dades que recollim al Servei d'Estudis, això seria amb el Pla hidrològic actual, doncs, per exemple, tenim els consums, la quantitat d'aigua que traiem per a cada un dels usos a cada illa. Aquí tenim els percentatges, el que veiem és que l'abastiment urbà fa més de la meitat i la jardineria, que seria el consum dispers, les cases disperses, són quasi el 20%, per tant, entre un i altre fan el 70%, mentre que l'agricultura fa el 25%. La qual cosa és diferent del que passa a la resta d'Espanya, perquè hi ha llocs a la resta d'Espanya..., els que gasten més són els que reguen.

Aquí tenim unes uns formatgets que ens diuen les diferències que hi ha de l'origen de l'aigua entre un any sec i un any humit. Veiem que un any sec, doncs, la dessaladora pot arribar a un 15, a un 16 o fins i tot a un 20%, depèn, mentre que

a un any humit la dessaladora passa a un 5%, és a dir, només dessalem aigua quan en necessitem, això és perquè és més cara.

Bé, crec que no m'he passat de llarg, però, bé, aquí us he posat un parell de diapositives més que si us les podeu mirar vosaltres també, però són estadístiques de la quantitat de recursos que tenim i les extraccions que fem. A nivell d'illa, per exemple, aquesta el que ens diu és que a Mallorca, doncs, traiem 150, en tendríem 280 i en traiem 150, és a dir que al conjunt de l'illa traiem una mica més de la meitat del que tenim disponible, és a dir que encara tendríem marge per traure'n més. Però, bé, molta d'aquesta aigua es troba a la Serra de Tramuntana, per tant, no la podríem aprofitar. Mentre que a la resta d'illes es troben per sobre del..., es troben quasi quasi al cent per cent, és a dir, traiem tota l'aigua que entra pràcticament.

Bé, no ho sé, crec que ja puc acabar, perquè si no tampoc no acabaré. Bé, al final us he posat aquí uns gràfics, això sí que us ho diré, us he posat uns gràfics que t'ensenyen l'evolució de l'estat dels aqüífers, és a dir, els anys setanta, quan va haver-hi el bum turístic ja es va veure que hi havia problemes i ja es varen fer unes restriccions per evitar que les aigües acabessin malament. D'acord? Els anys setanta això.

El primer pla hidrològic del 2001, ja va definir tota una sèrie de zones que estaven en mal estat i que s'havien de..., on era més difícil o més..., no és que no es permetés, sinó que era molt complicat fer un pou. A totes aquestes zones grogues i amb ratlles no es podia o era molt complicat. I en els diferents plans hidrològics després de la Directiva marc, doncs, tenim que hi ha moltes masses que es troben malament, en vermell, i moltes que es troben en perill, que seria en grocs. I, bé, el que podem veure principalment és que no hem pogut..., no hem evolucionat gaire des dels anys setanta pràcticament fins ara.

Bé, al final quatre coses per si algú vol..., bé, quatre reflexions que es poden fer. I jo crec que ja estaria.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Giménez. Ara entenc que no és necessari procedir a la suspensió de quaranta-cinc minuts per formular preguntes, que podem continuar. Ara procedeix la intervenció dels grups parlamentaris per formular-li preguntes.

Sr. Giménez, vostè pot contestar globalment a tots els grups o de manera individual, com vostè prefereixi.

EL SR. CAP DE SECCIÓ DEL SERVEI D'AIGÜES SUBTERRÀNIES DE LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS (Jordi Giménez i García):

D'acord, ho faré globalment.

EL SR. PRESIDENT:

D'acord. Sí, per tant, així la resposta serà global.

Tendria la paraula el Sr. Vidal, per part del Grup Parlamentari Popular, per un temps de deu minuts.

EL SR. VIDAL I VIDAL:

Gràcies, president. Gràcies, Sr. Giménez, per aquesta exposició de l'aigua a les Illes Balears. El que entenem és que estam fotuts en matèria d'aigua a les Illes Balears, no farem mai producció d'aigua a bastament.

Però m'agradaria demanar-li dues preguntes, després d'aquesta exposició, que perfecte, però, tal com ha dit al llarg de tota l'exposició, el futur de l'aigua a les Balears és negre, negre en el bon sentit de la paraula, és a dir, les aigües dessalades no les podem emprar perquè tenen massa sal i no les poden emprar per a res més que aquí un poc a Sant Jordi, per regar alfals o per a quatre comunitats de regants a quatre llocs concrets, però la gran majoria d'aigua dessalada la tiram amb emissaris a la mar.

L'aigua dels aquífers n'empram poca, l'aigua que plou que treim..., -dels embassaments, volia dir abans-, l'aigua dels aquífers, que és l'aigua que plou, hi hem d'anar vius, perquè per no-res ens passarem i no en tendrem.

I la solució de futur de les Illes Balears, entenc que si hi ha augment poblacional l'única opció que tenim per donar aigua a la gent que hi ha ara i a la que vengui és produir-la per dessaladores? Ho he entès bé? I si aquesta és l'opció, quina és la seva opinió? Quin és el futur de l'aigua a les Illes Balears, tant per a agricultura com per a consum humà? M'agradaria saber-ho, una pregunta que li faig.

I la segona pregunta, lligada a aquesta, si l'augment de població que ens diu l'Institut Nacional d'Estadística es produeix així com diu el mateix institut, quantes dessaladores o quanta d'aigua haurem de regenerar d'aquí quinze anys? Això és el que li volia demanar.

Gràcies. Gràcies, president.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Vidal. Pel Grup Parlamentari Unidas Podemos té la paraula el Sr. Jiménez.

EL SR. JIMÉNEZ I FERNÁNDEZ:

Bueno, buenas tardes. En primer lugar, gracias por su comparecencia en el día de hoy. Un par de preguntas, nada más, una en relación con los recursos disponibles en la dirección general; es decir, hemos hablado, bueno, hemos hablado, ha hablado usted de la red de control de aguas subterráneas, es decir, en un archipiélago como este, donde la mayor parte del agua es subterránea, por lo tanto, es fundamental estos elementos de control. Entonces, era una duda, una pregunta, es decir, si en la actualidad, con el aumento de la presión humana ¿esa red es suficiente para medir, evaluar, esto que nos ha contado, que todas estas mediciones que se han hecho, es decir, ¿es suficiente o habría que aumentar esos recursos humanos o económicos, no lo sé, a este respecto? Ésta sería una de las preguntas o..., bueno, sobre mantenimiento también de esta red. Es decir, un poco en general sobre esta red de control.

Y la segunda tiene que ver un poco con la..., el Sr. Vidal lo ha dicho también de alguna manera, es decir, ha hablado sobre esa presión humana, que es un tema que es recurrente en estas últimas semanas y que aquí en el Parlamento también hemos hablado, la masificación de las islas en relación con determinados periodos, etc.; es decir, su comparecencia acaba con *els reptes de futur, ¿no?*, los retos del futuro, es decir, cómo se ve que se pueden tratar estos retos. Aquí vienen una serie de enunciados pero la pregunta sería: todo esto de aquí viene, bueno, parece normal y lógico, pero ¿no habría que trabajar también -que tal vez no sea una cuestión relacionada con esta dirección general, sino a otro nivel-, es decir, es reducir esa presión humana; es decir, no habría que limitar esa presión humana sobre el territorio para, precisamente, evitar gran parte de los problemas que se nos han enunciado?

Gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Jiménez. Ara, pel Grup Parlamentari Ciutadans, el Sr. Méndez, que és a la Mesa, que entenc que declina intervenir.

MÉS per Mallorca no és present a la sala. Per tant, passàriem al Sr. Campos, al torn del Grup Parlamentari VOX.

EL SR. CAMPOS I ASENSI:

Gracias, Sr. Presidente. Gracias, Sr. Giménez por sus explicaciones, por la documentación que ha traído aquí. Yo solo le haré una pregunta que, además, creo que se va a solapar con la del Sr. Vidal, sobre todo porque en la plantilla de retos de futuro usted, en el punto primero, en donde indica reducción de las extracciones, uno de los puntos pone "incremento de la desalación" pero pone un interrogante, yo no sé si es que es un error, si es que no tiene que estar, porque a continuación pone "todo el año", y quisiera saber, eso, que si usted está de acuerdo que uno de los retos a tener en cuenta y para reducir las extracciones realmente es incrementar la desalación durante todo el año.

Muchas Gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Gracias, Sr Campos. Ara, el torn de la Sra. Maria Antònia Sureda, del Grup Parlamentari El Pi.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

Gràcies, president. Sr. Giménez, gràcies per venir a donar-nos aquestes explicacions. A mi m'agradaria saber, a part del que han demanat els diferents companys, en aquestes masses d'aigua subterrània que hi ha, bé, a les diapositives es parla de la permeabilitat, però m'agradaria saber si depenent del tipus de material de la roca que te trobis, si pot afectar la qualitat de l'aigua, perquè justament ara conec que es volen fer una sèrie de troballes d'aigua a llocs allà on hi ha necessitat, i sí que diuen que depèn també del material que hi hagi a l'hora de foradar, perquè això pot afectar molt la qualitat de l'aigua.

Després, també, ara s'ha aprovat el Pla hidrològic, aquest pla hidrològic per sis anys, i en aquest pla hidrològic, a Mallorca, en concret, hi ha connexió en alta perquè arribi a tots els municipis de l'illa. El Sr. Vidal li ha demanat a veure si és la millor opció, el tema de la dessalació, perquè aquesta connexió en alta, aturar l'aigua dessalada, però el darrer compareixent ens parlava d'aquesta depuració i filtració en un quart nivell, i després posar una sèrie de químics, perquè es filtràs i tornàs anar a l'aqüífer, que aquí sí que a Menorca ja es fa o s'intenta mirar com funciona. I m'agradaria saber si la seva opinió és, si de futur, si vostès, quan varen elaborar aquest pla hidrològic, ja es parlava d'aquesta possible opció i a veure si a Mallorca, perquè -com dic- el darrer ponent ens ho va explicar, sobretot que a Amèrica es feia i funcionava molt bé, a veure si Mallorca seria un lloc adient per poder plantejar aquest tipus de solució en el tema de l'aigua.

Per la resta, moltes gràcies per la seva presentació.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Sureda. Pel Grup Parlamentari Mixt, el Sr. Sanz.

EL SR. SANZ I IGUAL:

Gràcies, Sr. President. Gràcies, senyor..., no me'n record del nom, la veritat, perdó... Giménez, és que sabia Jordi, i no volia dir "Sr. Jordi", que també té un costat..., llavors, Sr. Giménez, per l'explicació.

Sí que volia, perquè al final crec que en algun moment ho he de dir, veig que en els temes hídrics encara som incapaços de separar els mapes d'Eivissa i Formentera, crec que serà un repte de futur que haurem d'afegir a aquesta..., que les masses hídriques d'Eivissa i Formentera estiguin separades, més que res perquè, quan veig una diapositiva, em costa molt perquè com que Formentera queda tan petit no es veu bé, perquè és una qüestió també de poder veure només l'illa, però també diferenciar les qüestions, si es mira els mapes costa un poc més.

Sí que he vist que a Formentera hi ha una sobreexplotació, era la que sí que superava, ho tapava un quadre que hi ha darrera el Sr. Méndez, però sí que és cert que s'hi veia un 118,1% de sobreexplotació en la disponibilitat i l'explotació que hi existeix. A Formentera sí que l'aigua dessalada és la pràctica totalitat de la del consum humà que s'utilitza, però aquí, en els reptes i, tal i com li han dit des del Grup Parlamentari El Pi, a la darrera compareixença es va parlar no només de la reutilització, sinó de la regeneració. Vostè, i la pregunta que li volia fer, sobretot, és: considera que a les Balears hem de fer un impuls en la regeneració perquè el percentatge tant d'aigües, en primera instància, òbviament, serien per a basses de reg o per a usos tal volta no tan humans. Però, en segona instància, veient el futur que ens espera, també per a usos més quotidians, que seria necessari, pensar a plantejar nous projectes, no immediats, però si a un mig o a llarg termini, en regeneració?

I després, sobre la mateixa pregunta que li han fet des del Grup Parlamentari El Pi, la regeneració d'aqüífers, la veu viable a Balears? A Formentera -li pregunt- si és -crec que no-

però si veu que és possible amb aigua dessalada o potser regenerada podria fer-se la recuperació dels aquífers a les Illes Balears a qualque banda, a qualque lloc?

Aquestes serien les preguntes que li faria.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Sanz. Ara, per tancar el primer torn d'intervenció, la Sra. Carbonero, del Grup Parlamentari Socialista.

LA SRA. CARBONERO I SÁNCHEZ:

Sí, moltes gràcies, president. Primer de tot, gràcies per la compareixença, Sr. Giménez, i per la informació que ens ha passat.

Nosaltres, per no repetir les preguntes que han fet altres grups, ens centràrem en el tema del control que, bé, jo he entrat a la pàgina del Govern de les Illes i aquí surten tots els punts dels pous, que pots clicar damunt cada punt i et dona la informació de cadascun. De fet, és una malla de punts infinita i, bé, jo li demanaria per la importància d'aquest control i la capacitat que hi ha d'aquest control, perquè vostè ha comentat que les dades s'actualitzen cada mes i jo, per la seva explicació, he entès que hi ha una xarxa de control que no és la totalitat d'aquesta xarxa, vull dir que no hi ha capacitat de fer un control de tots els pous. Per tant, aquest punt de control, realment ens donen un mapa real de com estan els aquífers, tenint en compte que hi ha altres pous que s'exploten? Açò, per una banda.

Després, la declaració d'aqüífers sobreexplotats, quan es declara, jo entenc que, també, per les dades que ens ha donat, s'entendria que hi ha molts d'aqüífers que estan sobreexplotats, quin procediment administratiu és una declaració d'aqüífer sobreexplotat i quines conseqüències té?

També entenem que quan parlem que tenim aquífers sobreexplotats i, per les dades, també, que ens ha donat de la capacitat d'hectòmetres cúbics disponibles, el Pla hidrològic aprovat ens donaria una impossibilitat de tenir noves extraccions, si arribam al límit de la capacitat d'extracció. I aquí, enllaçaria un poc amb els reptes de futur que ja molts de companys han demanat, i jo li demanaria a veure -quan parla d'increment de tarifes-, jo li demanaria què considera vostè de la unificació tarifària, perquè, bé, com que són competències municipals i el preu de l'aigua divergeix, depenent de cada municipi, a veure vostè si ho considera necessari o una possibilitat de millora, que hi hagi una unificació tarifària.

Després, jo afegiria la reducció de consum, no està dins el llistat de reptes, però la conscienciació dels usuaris, crec que aniria cap aquí, cap a reduir el consum o consums innecessaris o eliminar-los.

I després, quan parla de xarxa d'alta d'aigua potable, si és que es considera alguna mancança, perquè el Pla hidrològic entra dins la xarxa en alta, a veure si considera que hi pogués haver qualque millora en el Pla hidrològic actual, o no.

I per a la resta, açò seria tot. Moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Carbonero. Ara, Sr. Giménez, té vostè temps il·limitat diguéssim d'una manera raonable, s'entén, per respondre aquestes preguntes. No es preocupi si s'oblida contestar-ne algunes de les que li han formulat, perquè els diputats tenen un segon torn, per tant, ja li refrescarien la memòria, si fos necessari.

EL SR. CAP DE SECCIÓ DEL SERVEI D'AIGÜES SUBTERRÀNIES DE LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS (Jordi Giménez i García):

Val, a veure, bé, més o menys tothom ha acabat amb l'aigua dessalada, que és el que... en principi, és clar, tot depèn... no depèn ni de mi ni de cap de nosaltres, depèn de la societat, si la societat vol créixer, créixer, créixer, l'única manera de tenir aigua en aquest país (...), és fer-la, fabricar-la, perquè l'aigua que tenim, per damunt de la terra no n'hi ha, o sigui no hi ha rius i a sota terra tenim uns aqüífers. Si hi ha una pressió molt, molt gran d'aquests aqüífers doncs acostumen a estar contaminats, ja sigui per qualsevol cosa, per tant, les aigües subterrànies quanta més gent siguem, més pressió tindran i en més mal estat estaran. Això només..., no fa falta ni que les toquem, només pel fet de tenir ciutats a sobre, el fet d'haver-hi brutícia, per entendre'ns, aquella brutícia acaba infiltrant-se i acaba contaminant els aqüífers.

Per tant, si la nostra societat vol créixer fins a 4 milions de persones, per dir alguna cosa, ho podem fer, sempre i quan l'aigua no serà mai aigua natural, serà aigua dessalada. O també tenim l'opció d'agafar totes les aigües de consum urbà, depurar-les, regenerar-les, fer-los-ho tot i convertir-les en aigua potable. És a dir, en tot això la tècnica existeix, l'únic que hem de saber és si volem arribar a aquest extrem i si estam disposats a gastar-nos tants de doblers, perquè, és clar, depurar una aigua residual val doblers, per regenerar-la val una miqueta més i si volem acabar osmotitzant-la doncs encara valdrà més. I tot això són doblers i energia.

Per tant, és el que jo per aquí pos increment de tarifes, si nosaltres volem donar aigua de qualitat a la gent que visqui aquí i als nostres visitants, haurem de fer-los pagar aquesta aigua; haurem de dir-los: escolti, vostè es troba a un país que no hi ha aigua, per tant, aquí l'aigua val ics, o paga o, si no, doncs no fa falta que vingui. Hem de fer-ho així, perquè si no..., més que res perquè la Directiva marc ens obliga a tenir els aqüífers en bon estat. Per tant, o incomplim la Directiva marc o, si volem complir la Directiva marc, haurem de deixar els aqüífers en pau i fer servir aigua artificial, fabricada, és a dir, aigua dessalada o aigua regenerada.

Bé, això més o menys, quanta aigua, més o menys és el que havíem dit també al principi, quanta aigua fa falta per al futur? Doncs, és clar, tot també depèn de quanta gent vulguem suportar. Si nosaltres..., en principi ara clar, els límits..., el que es gasta de mitjana són uns 150, 200 litres per habitant i dia; bé, si aconseguim baixar això, doncs podrem acollir més gent amb menys aigua. Però en principi tot és qüestió..., això ho ha de decidir, no puc decidir-ho jo, ni ningú de nosaltres, ho hem de decidir entre tots, decidir què volem.

Després la xarxa, si és suficient o no. Bé, aquí en principi... nosaltres a la direcció general tenim una xarxa de control que té molts punts, aquí ho hem vist, hi ha zones on pràcticament no tenim informació, perquè són zones, entre cometes, remotes, i que clàssicament no tenien interès hidrogeològic. Per tant, es té poca informació i allà s'haurien de fer nous sondatges, per veure si l'aigua és de qualitat i si es pot aprofitar o no.

I bé els mitjans, doncs clar nosaltres som relativament poca gent i sempre anem a *salto de mata*, que dic jo; és a dir, quan fa falta fer alguna cosa, quan hem de fer el Pla hidrològic, doncs vengam, agafam totes les dades a corre-cuita, comença a mirar-te-les, intenta veure com evolucionen, és a dir, no tenim temps de pair les dades que generem i al mateix temps també voldríem tenir més dades per tenir quanta més informació millor. Per tant, a nosaltres, a mi quanta més informació hi hagi millor, perquè així podem saber allà on hi ha aigua i allà on tenim més possibilitats o menys, o quines zones hem de deixar tranquil·les. Per tant, doncs sí, ens fa falta tenir més gent que ens ajudi a anar més desofegats, per entendre'ns, o bé, i també més punts de control.

Bé, aquí també en principi, baixar la pressió humana i això és així, o sigui, si nosaltres volem que l'estat dels nostres masses sigui més bo, l'única manera és baixar la pressió, llavors els homes som per tot, i, bé, tenim el mal costum d'embrutar-ho tot i això, vulguis o no, acaba a les aigües. Per tant, si volem que les nostres illes tinguin unes aigües cristal·lines i tot estigui perfecte, com diu la Directiva marc, l'única possibilitat és deixar les aigües tranquil·les. I a més a més, hauríem d'intentar depurar al màxim totes les aigües, és clar, perquè a totes les aigües residuals tenim dues opcions: agafar emissaris i fer-les anar 30 quilòmetres mar endins, que llavors segur que no ens arriben, o també l'opció que he plantejat també és regenerar-la molt bé i reinfiltrar-la a les zones de l'illa. Jo crec que es pot fer això, el que passa és que..., a part de l'experiència que es fa ara aquí a Menorca, a Sant Lluís, doncs per la zona d'Inca s'han fet estudis per veure com es pot infiltrar o quins problemes podria tenir o quins problemes no podria tenir.

El problema sempre és que per poder infiltrar amb garanties has d'infiltrar una aigua molt neta i més si tens Sanitat al darrera que et controla, Sanitat a la mínima que tingui la possibilitat que hi hagi una substància possiblement nociva, ja et dirà que no la pots beure. Clar, llavors les aigües residuals, a part dels nitrats i de la matèria orgànica, doncs porten de tot, la gent es pren medicaments, tot això va cap a dintre i cap allà baix, per tant, tot això podria acabar a l'aqüífer. Per tant, si nosaltres volem infiltrar, i sembla que és el futur, no tindrem més remei que dessalar o infiltrar l'aigua nostra, ho hem de fer amb una garantia sanitària total, és a dir, depurant i osmotitzant, és a dir, traient-li tota la memòria, que diuen, a l'aigua i posar una aigua totalment diferent, aigua destil·lada pràcticament. És l'única manera que els aqüífers estiguin bé.

Per tant, aigua dessalada, entre cometes? Doncs aquí, ai, entre cometes, aquest interrogant el poso precisament per això, perquè és la societat que ha de decidir què vol, si volem créixer no tenim més remei que fer aigua dessalada i el que no pot ser, crec jo, per exemple, és que només fabriquem aigua dessalada quan hi ha gent. Doncs no, jo crec que hauríem de fabricar aigua dessalada tot l'any i si ens en sobra, doncs aquesta aigua

la podríem fer servir per regenerar els aqüífers, o per això, per poder ajudar als nostres aqüífers que compleixin la Directiva marc, que ara mateix no l'acompleixen. Però, és clar, tot això és molt car, no es pot fer així com així. A més hi ha d'haver uns estudis al darrera que t'indiquin que el que fas no té cap mena de risc. Perquè, per exemple, nosaltres podem infiltrar l'aigua a Inca, però, és clar, l'aigua d'Inca, tu l'infiltra a Inca i poc a poc aquella aigua va corrent i va a parar a Llubí, després se'n va cap a Sa Pobla i cap al mar. O si l'infiltra aquí a Santa Maria, doncs podria acabar a Palma. Llavors totes les aigües, depèn d'on infiltra, totes poden acabar a una altra banda, de fet hi acaben.

Per tant, s'ha de tenir molt clar el que fem i, bé, no fer-ho així com així. Sigui com sigui, són coses que no són barates, ni senzilles, però jo crec que si volem créixer no tenim més remei, perquè o això, o parem de créixer, una de dues.

Per exemple, a S'Estremera, aquí, a la zona de Bunyola, han infiltrat aigua de Sa Costera, és a dir, agafaven l'aigua de Sa Costera i l'infiltra a S'Estremera. Què passa? Doncs que l'aigua de Sa Costera no té les mateixes característiques químiques que la de S'Estremera i això ha provocat una sèrie de dissolucions, una sèrie de problemes, i després de 10 anys han vist que, bé, millor parar i estudiar-s'ho, perquè no és tan fàcil. Fins ara ho han fet així, agafaven l'aigua amb una canonada i quan els sobrava la posaven dins S'Estremera, i així anava molt bé perquè S'Estremera sempre tenia un bon nivell d'aigua i, a més, l'aigua de S'Estremera és un aqüífer que és quasi com un dipòsit, per tant, l'aigua pràcticament no se'n va d'allà, per tant, tot el que infiltra s'hi queda. Llavors l'infiltra a l'hivern i a l'estiu la tens disponible, però, és clar, l'has d'infiltrar amb una seguretat que allò no farà cap desastre.

Després, bé, ja ho he dit, en principi per a qualsevol aqüífer, sigui quin sigui, ja sigui a Formentera, per exemple, que és un aqüífer molt petit, sou poca gent, entre cometes, sou prou gent, però vull dir que és una cosa petita, i l'aigua que plou a Formentera és molt poca, per tant, a la mínima que tu poses una bomba i treus aigua ja provoques que l'aigua de mar vengui cap a tu. Per tant, l'única manera que hi hauria perquè l'aigua de Formentera fos bona és que tothom, tothom, tothom, tingués bombes molt petites i posades justa dalt de tot de l'aigua. Llavors, de fet, clàssicament la gent que vivia a Formentera fa cent anys treien aigua i l'aigua era bona, perquè feien servir un poal o feien servir una sinia que treia l'aigua dels primers dos pams d'aigua i que aquella aigua és dolça; el que passa és que si tu poses una bomba perquè la bomba funcioni l'has de posar una mica més avall, i això fa que pugui venir aigua salada, l'aigua salada del mar. Per tant, contamina el pou i un cop el tens contaminat és difícil, a una zona com Formentera, que plou molt poc.

Per tant, regenerar l'illa de Formentera l'única manera seria això, anar casa per casa i dir, a veure, vostè té un pou? Digui'm on té la bomba i on la té, i si la té més avall del que toca, la pugues i la poses allà on toca, o li tanques el pou directament. I, a més a més, hauríem d'esperar que plogués, per entendre'ns, perquè l'aigua dolça empenyés l'aigua salada cap allà on toca. Però Formentera és una illa tan petita que és molt poca l'aigua disponible que hi ha, a la mínima tens aigua de mar que t'entra.

Després, si el control que fem és suficient? Bé, doncs, més o menys ja ho he dit. A mi sempre m'agradaria tenir un pou cada cantonada, per entendre'ns, com més en tenguim millor. I quant a..., sobretot si és un pou construït, fet amb..., que puguem saber els materials geològics que hi ha, doncs, això ens serveix per saber si l'aqüífer fa 100 metres, 50 metres o 200. Això ens permet calcular la quantitat d'aigua que pot acumular-se allà dintre. Hi ha moltes zones que no tenim, entre cometes, ni idea de l'aigua que pot arribar a haver-hi, ho sabem perquè tenim estimacions, però són estimacions que nosaltres fem, els geòlegs, quan tallem, una capa va cap aquí, l'altra cap allà, doncs, més o menys això arribarà a 100 metres. Però ningú no ha baixat allà a veure-ho, no has fet un sondatge per saber que, efectivament, hi ha 100 metres. Igual tens mala sort i hi ha una falla i en tens 50, jo què sé, coses d'aquestes que poden passar. Per tant, com més pous tinguis, millor, quanta més informació tinguem més coneixement i més bona gestió podrem fer de tot el que tenim.

Després m'ha preguntat també sobre el fet que les roques influeixen en la qualitat de l'aigua. Totalment, hi ha moltes zones de les Balears que tenen sulfats, tenen guixos, i quan fem un pou a aquestes zones tenim moltes probabilitats de trobar sulfats, que són..., el sulfat de calci és el guix. No ho sé, a Montuïri, per exemple, a la zona de Montuïri, a les aigües que hi ha allà ningú no li ha tirat sal, però són aigües que són salades perquè tenen sulfats i tenen clorurs també, i això és perquè la roca ja d'origen té aquests clorurs i aquests sulfats.

A Eivissa també hi ha moltes zones que tenen guixos i allà depèn com, doncs, surten pous que tenen sulfats, però molts, 500 mil·ligrams, 1.000, una animalada! I en això no s'hi pot fer res, l'únic que pots fer, si et toca un pou d'aquests, doncs tancar-lo, perquè aquella aigua no es pot fer servir. Bé, sí que pots fer-la servir, si hi poses una dessaladora o una cosa així pots arribar a treure aquests sulfats, però el fet és que qui fa el pou hauria de conèixer el territori i saber-ho d'abans de començar, i dir, a veure, alerta que aquí puc trobar guixos, i si me'ls trobo què he de fer? Doncs, quan arriba la part on hi ha guixos has d'encimentar el pou i evitar que tota aquella aigua que està en contacte amb el guix no t'entri al teu pou, perquè tu quan fas un forat pots travessar diversos aqüífers; has d'anar a cercar l'aigua bona. Tota l'aigua que està en contacte amb els guixos i això hauries d'encimentar-la i que no toqui. Però normalment la gent fa els pous de manera ràpida, hi va la màquina, fa un forat, hi posa la canonada i s'ha acabat. Llavors, bé, de vegades passa això, que hi ha zones que tenen prou sulfats i és perquè hi ha guixos.

A veure, després, la declaració de la sobreexplotació. Jo no hi entenc gaire, però sé que és una cosa prou complicada, i el fet és que s'han de constituir com unes comunitats d'usuaris..., a part del tràmit jurídic el que sí s'ha de fer és constituir una comunitat d'usuaris. Llavors, el que fas aquí és obligar tota la gent que està dintre d'aquell aqüífer que formi part d'aquesta comunitat, hi estan obligats. És clar, i això vol dir posar d'acord molta gent. Per això..., bé, no s'ha fet, però *con la ley en la mano*, que diuen, s'hauria de fer, perquè si tenim un aqüífer que està sobreexplotat l'hauríem de declarar sobreexplotat; el que passa és que és molt feixuc i..., bé, no sé per què no s'ha acabat de fer. Però, ja dic, el tràmit, exactament els tràmits no ho sé, però sé que són feixucs. I, sobretot, el problema gros és que

tothom..., si n'hi ha un que no en vol formar part, l'has d'obligar; i llavors, ja comença a haver-hi..., llavors, s'ha de fer com una..., cada comunitat d'usuaris fa el control d'aquella massa i nosaltres, la direcció general, l'acompanya, per entendre'ns, però ells han de tenir..., bé, entre ells uns que diguin, d'acord, tu en pots treure 10 i no en treuràs més de 10, i tu 5 i tu 3, que cadascú sàpiga què ha de treure i que es controlin entre ells. És a dir que hi ha d'haver un control intern perquè aquella constitució de sobreexplotació tingui efectivitat.

A veure, bé, les tarifes, sí, no sé ben bé què t'he de dir, jo tarifes, en principi, això jo el que faria seria que tothom tingués la mateixa aigua, el que passa és que el que no pot ser és que un que paga l'aigua a un euro, tingui aigua que no és bevedora, i un altre que la paga també al mateix preu sigui aigua bona. Llavors, el problema és que, és clar, com que hi ha municipis que per mala sort o pel que sigui tenen aigua dolenta, i ara mateix no s'hi pot fer res, fins que no hi arribi aigua bona, doncs, què hem de fer, què en la posin més barata? Si la posen més barata encara serà pitjor, perquè la gent farà ús d'aquella aigua o no, no ho sé, és complicat.

L'ideal seria que el Govern digués: l'aigua val això i tothom pagarà el mateix. Però, és clar, llavors has de donar aigua igual a tothom, perquè si no és una injustícia. Bé, si algun dia d'aquests aconseguim acabar aquesta xarxa de distribució, que ara mateix encara falten moltes zones, si s'aconseguís acabar, l'ideal seria tenir una gestió a nivell d'illa, per entendre'ns, i que des d'allà es digués: mira, el preu de l'aigua és aquest i ja està. Llavors, això als ajuntaments també els aniria bé, perquè s'oblidarien d'un problema més. Però, bé, de moment no ho podem fer.

No ho sé, jo crec que..., no ho sé, no sé si m'he deixat coses, bé, ja m'ho repetiu.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Giménez. Ara passam a un torn de rèplica per part dels grups parlamentaris.

EL SR. VIDAL I VIDAL:

Gràcies, Sr. President. Gràcies, Sr. Giménez. Vull agrair-li, per acabar, la seva presència i sobretot els seus coneixements que ens ha posat damunt la taula.

I vull acabar amb una pregunta capciosa, el seu conseller la setmana passada, al Ple del Parlament, aquí on els diputats, determinats diputats, estaven molests perquè l'Estat ha aprovat una llei que no permet fer cremes, ni agrícoles ni forestals a totes les Illes Balears, empenyiem el conseller per veure quina solució ens donava, perquè s'ha de cremar. I el conseller, molt hàbilment, va dir: aquí està arreglat, aquells que tengueu..., que us penseu que teniu Xylella o insectes que són nocius per als arbres, si els tallau i els cremau de manera urgent, n'hi ha prou que ho notifiqueu, i ja hem fet. Gran resposta, jo em vaig pensar tenir Xylella a ca nostra l'endemà.

I ara li deman a vostè: el Pla hidrològic no permet a determinades zones fer pous nous, perquè et diu que no n'hi ha pus, per exemple, al sud de Mallorca, concretament, a Santanyí,

que jo ho conec bé perquè venc d'allà. I li deman, com ho he de fer si vull fer un pou dins una finca de Santanyí sabent que normalment no ho puc fer?

Gràcies per haver vingut i gràcies, Sr. President.

(*Se sent una veu de fons que diu: "què normalment...? dius"*)

Que no ho puc fer demanant..., quina Xylella tenc per treure aigua d'un pou a Santanyí?

Gràcies sobretot per haver vingut i respondre.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Vidal. Ara és el torn del Grup Parlamentari Unidas Podemos.

EL SR. JIMÉNEZ I FERNÁNDEZ:

De Unidas Podemos, no de Podemos, Unidas Podemos.

(*Remor de veus*)

¡Ah!, es que he oído Podemos sólo, perdón.

EL SR. PRESIDENT:

Crec que ho he dit, però... en tot cas, disculpi per si no ho...

EL SR. JIMÉNEZ I FERNÁNDEZ:

Lo siento, lo siento. Bien, simplemente agradecer la comparecencia del Sr. Giménez. Y simplemente, en los retos de futuro, faltaría, tal vez, un punto, a mi parecer, es decir, en el punto 3 se dice: "Mejora de las prácticas agropecuarias", tal vez en un punto 4, habría que hablar también de "la reducción de los grandes consumidores"; es decir, porque cuando hablamos de reducción de consumo, parece que es igual un particular con una casa... una casa, su casa, y los grandes consumidores. Es decir, tal vez es algo que se nos olvida añadir, a lo mejor.

Gracias.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Jiménez. Ara pel Grup Parlamentari Ciutadans..., no intervindrà. El Grup Parlamentari MÉS per Mallorca és absent. Per tant, té la paraula el Sr. Campos del Grup Parlamentari VOX.

EL SR. CAMPOS I ASENSI:

Gracias, Sr. Presidente. No haré uso.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Campos. Sra. Sureda, pel Grup El Pi.

LA SRA. SUREDA I MARTÍ:

Gràcies, president. Vull reiterar les gràcies per la seva compareixença i no en faré ús.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sra. Sureda. Pel Grup Parlamentari Mixt, Sr. Sanz.

EL SR. SANZ I IGUAL:

Gràcies, Sr. President. Sr. Giménez, gràcies, a més la resposta sobre Formentera ha estat molt acurada. Comparteix amb vostè que és cara la regeneració, però sí que és cert que serà més cara si no tenim aigua en un futur. Llavors, hem de pensar, per això li dic que crec que és una passa que hem de fer més endavant.

Gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Sanz. Finalment pel Grup Parlamentari Socialista, la Sra. Carbonero.

LA SRA. CARBONERO I SÁNCHEZ:

Moltes gràcies, Sr. Giménez. Nosaltres no en farem ús tampoc, simplement vull reiterar les gràcies per la seva assistència, per la documentació entregada i per les respostes a les preguntes formulades.

Moltes gràcies, Sr. President.

EL SR. PRESIDENT:

Per les intervencions dels grups parlamentaris, sembla, Sr. Giménez, que ha estat vostè molt clar i didàctic amb la seva intervenció i ha respost totes les preguntes. En queda només una del Sr. Vidal, capciosa, però pregunta al cap i a la fi.

Sr. Giménez, pot contestar quan vostè vulgui.

EL SR. CAP DE SECCIÓ DEL SERVEI D'AIGÜES SUBTERRÀNIES DE LA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI DEL GOVERN DE LES ILLES BALEARS (Jordi Giménez i García):

No, home!, jo t'he de contestar que aquest senyor l'únic que pot fer, si ho vol fer legalment, és construir-se un dipòsit, trucar un camió i que li porti aigua cada dia.

(Algunes rialles i remor de veus)

També pot fer un pou de manera il·legal, però, llavors, si l'enganxen... A part que si fa el pou de manera il·legal, l'aigua que tindrà no serà bona, segurament. Llavors, per què vols fer un pou d'aigua que està contaminada, és a dir, que no és bona. Bé, en pots tenir per omplir cisternes de wàter i aquestes coses va bé, però la realitat és que tothom s'hauria d'acostumar a no tenir un pou al costat, perquè el que hem de fer és això, intentar... El que passa és que aquest any la gent que distribueix

en camions també estaven saturats, perquè es veu que tothom els en demanava i bé, al final res... Com fan a Formentera, que pràcticament tota l'aigua que distribueixen és aigua dessalada i els camions que distribueixen aigua són d'aigua dessalada, van a carregar a la dessaladora i se'n van a repartir a la gent que hi ha per allà.

I els grans consumidors, doncs sí, s'haurien de... jo he posat aquestes coses dels reptes de futur perquè ho tenia mig preparat, però, bé, d'això se'n pot parlar tan com vulguem, però sí està clar que els que consumeixen més tenen més responsabilitat. No ho sé, jo us ho he posat aquí i això després també hi ha unes taules que no he comentat, que si en teniu ganes i temps, tota aquesta informació es troba en el Pla hidrològic, també a la memòria del Pla hidrològic, si algú té ganes o si algú se l'ha llegida, doncs més o menys ja li sonaran tots aquests números que hi ha per aquí dins.

I res, moltes gràcies.

EL SR. PRESIDENT:

Gràcies, Sr. Giménez. Acabam la sessió d'avui d'aquesta comissió. Li agraeix una vegada més la seva presència aquí en nom de tots els membres d'aquesta comissió.

I moltes gràcies.

DIARI DE SESSIONS
DEL
PARLAMENT
DE LES
ILLES BALEARS